

Szczegółowe wymagania edukacyjne z edukacji zdrowotnej w klasie VII

1. Wartości i postawy

- Uczeń wyjaśnia, dlaczego godność człowieka jest wartością fundamentalną na wszystkich etapach życia;
- Uczeń analizuje zdrowie jako wartość nadrzędną w różnych kręgach kulturowych;
- Uczeń formułuje argumenty oparte na godności, szacunku, tolerancji i odpowiedzialności za zdrowie innych osób.

2. Zdrowie fizyczne

- Uczeń wyjaśnia, czym są choroby zakaźne, rozróżnia drogi ich przenoszenia, w tym drogę kropelkową, płciową, przez krew i kontakt, oraz dobiera działania ograniczające ryzyko zakażenia;
- Uczeń opisuje objawy najczęstszych chorób zakaźnych, wskazuje choroby mogące mieć ciężki przebieg i wymienia objawy sepsy wymagające pilnej reakcji;
- Uczeń stosuje zasady profilaktyki epidemiologicznej oraz wyjaśnia, czym są epidemia i pandemia i jak do nich dochodzi;
- Uczeń dobiera wiarygodne źródło informacji o chorobie zakaźnej i odróżnia zalecenie oparte na dowodach od dezinformacji;
- Uczeń wyjaśnia znaczenie szczepień w przeszłości i obecnie, rozróżnia szczepienia obowiązkowe i zalecane;
- Uczeń rozpoznaje dezinformację dotyczącą szczepień i wyjaśnia, czym są ruchy antyszczepionkowe;
- Uczeń identyfikuje modyfikowalne czynniki ryzyka, w tym podstawowe parametry zdrowotne, aktywność, odżywianie, sen, stres i używki, bez diagnozowania siebie lub innych;
- Uczeń identyfikuje bariery społeczne, techniczne i architektoniczne w życiu osób z niepełnosprawnościami i proponuje rozwiązania zwiększające dostępność.

3. Aktywność fizyczna

- Uczeń wymienia metody hartowania organizmu, ocenia ich bezpieczeństwo i wyjaśnia możliwe korzyści zdrowotne;
- Uczeń inicjuje lub współorganizuje wydarzenie, projekt albo wyzwanie promujące regularną i bezpieczną aktywność fizyczną;
- Uczeń planuje i monitoruje 24-godzinną aktywność obejmującą ruch, wypoczynek i sen, także z wykorzystaniem technologii, bez obowiązku ujawniania prywatnych wyników;
- Uczeń zastępuje bezruch ruchem w codziennych czynnościach i planuje korzystanie z aktywnego transportu;
- Uczeń uzasadnia znaczenie aktywnego stylu życia dla zdrowia fizycznego, psychicznego i środowiska;
- [Wymaganie do wyboru] Uczeń formułuje argumenty o znaczeniu aktywności w profilaktyce wybranych chorób niezakaźnych i wyjaśnia skutki długotrwałego braku ruchu.

4. Odżywianie

- Uczeń samodzielnie planuje i komponuje zbilansowane posiłki zgodnie z talerzem zdrowego żywienia;
- Uczeń porównuje propozycje posiłków, ocenia ich bilans i wprowadza uzasadnione poprawki;
- Uczeń przygotowuje napój izotoniczny oraz planuje prosty posiłek przedwysiłkowy i powysiłkowy;
- Uczeń analizuje przekaz reklamowy lub trend żywieniowy i odróżnia dowody od obietnic marketingowych.
- Uczeń wyjaśnia konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym nadwagę, otyłość, insulinooporność, cukrzycę typu 2 i choroby układu krążenia;
- Uczeń omawia znaczenie diety w chorobach autoimmunologicznych i alergiach pokarmowych bez udzielania indywidualnych porad medycznych;
- Uczeń analizuje ryzyko nieprawidłowych diet, nadużywania suplementów, napojów energetyzujących i środków dopingujących;
- Uczeń weryfikuje reklamę diety lub suplementu, wskazując obietnicę, dowód, brakujące informacje i możliwe ryzyko.

5. Zdrowie psychiczne

- Uczeń wyjaśnia zależność między emocjami, myślami, objawami fizycznymi i zachowaniem;
- Uczeń analizuje fikcyjną sytuację, rozpoznaje emocje i potrzeby oraz proponuje konstruktywną reakcję;
- Uczeń stosuje zasady pierwszej pomocy emocjonalnej wobec osoby z otoczenia i wie, kiedy przekazać sprawę osobie dorosłej lub specjalście;
- Uczeń korzysta z informacji zwrotnej, aby poprawić sposób komunikowania wsparcia;

- [Wymaganie do wyboru] Uczeń identyfikuje czynniki indywidualne i środowiskowe wpływające na dobrostan oraz dobiera adekwatne techniki radzenia sobie z trudnościami.

6. Dojrzewanie

- Uczeń omawia cele rozwojowe i wyzwania okresu dojrzewania oraz kolejnych etapów życia człowieka;
- Uczeń charakteryzuje menopauzę, andropauzę i starość jako naturalne etapy życia, posługując się językiem niestygmatyzującym;
- Uczeń wyjaśnia czynniki wpływające na prawidłowy rozwój płciowy;
- Uczeń monitoruje stan ciała w sposób odpowiedni do wieku, identyfikuje możliwe nieprawidłowości lub urazy układu moczowo-płciowego i wskazuje właściwą pomoc.

7. Zdrowie środowiskowe

- Uczeń opisuje wpływ zmiany klimatu i degradacji środowiska na zdrowie indywidualne i publiczne;
- Uczeń wskazuje choroby i problemy zdrowotne związane z degradacją środowiska, w tym dotyczące układu oddechowego, sercowo-naczyniowego, skóry i zdrowia psychicznego;
- Uczeń analizuje skutki fali upałów, powodzi lub innego ekstremalnego zjawiska pogodowego i planuje działania chroniące zdrowie;
- Uczeń wyjaśnia wpływ utraty różnorodności biologicznej na zdrowie indywidualne i publiczne.

8. Internet i profilaktyka uzależnień

- Uczeń opisuje specyfikę cyfrowych relacji i zachowań oraz konsekwencje udostępniania informacji osobistych i danych wrażliwych;
- Uczeń analizuje zagrożenia związane z patostreamingiem i internetowymi wyzwaniami oraz przygotowuje procedurę bezpiecznej reakcji;
- Uczeń analizuje fikcyjną lub własną aktywność w Internecie pod kątem cyberprzemocy, hejtu, mowy nienawiści, sekstingu, pornografii oraz problemowego korzystania z mediów społecznościowych i gier, bez obowiązku publicznego ujawniania danych;
- Uczeń rozpoznaje zachowanie ryzykowne i formułuje strategię ochrony danych, zgłoszenia zagrożenia i uzyskania pomocy;
- [Wymaganie do wyboru] Uczeń formułuje argumenty zachęcające do unikania zachowań zwiększających ryzyko uzależnień.

Wymagania na poszczególne oceny – klasa VII

Wymagania są kumulatywne i odnoszą się do zakresu realizowanego w klasie VII.

6 – celujący

- Uczeń samodzielnie łączy wymagania z kilku działów, analizuje złożony problem i projektuje odpowiedzialne rozwiązanie;
- Uczeń krytycznie ocenia dowody, język i wiarygodność źródeł oraz rozpoznaje dezinformację i manipulację;
- Uczeń przewiduje skutki decyzji dla zdrowia jednostki, relacji, zdrowia publicznego i środowiska;
- Uczeń tworzy działanie edukacyjne lub społeczne, ocenia jego rezultat i wprowadza trafne poprawki.

5 – bardzo dobry

- Uczeń bardzo dobrze opanował wymagania klasy VII i samodzielnie stosuje je w nowych sytuacjach;
- Uczeń trafnie analizuje przypadki dotyczące chorób zakaźnych, relacji, dobrostanu, środowiska i bezpieczeństwa cyfrowego;
- Uczeń samodzielnie korzysta z wiarygodnych źródeł, porównuje dane i wyczerpująco uzasadnia wnioski;
- Uczeń dobiera bezpieczne działania, uwzględniając godność, potrzeby i granice osób uczestniczących w sytuacji.

4 – dobry

- Uczeń opanował większość wymagań klasy VII i samodzielnie stosuje wiedzę w typowych sytuacjach;
- Uczeń dobiera profilaktykę do drogi zakażenia i rozpoznaje sygnały wymagające pilnej pomocy;
- Uczeń analizuje relację, przekaz cyfrowy lub problem środowiskowy i uzasadnia właściwą reakcję;
- Uczeń wykonuje zadanie praktyczne lub projekt zgodnie z planem i formułuje poprawne wnioski.

3 – dostateczny

- Uczeń wyjaśnia podstawowe pojęcia dotyczące godności, chorób zakaźnych, aktywności, relacji, dojrzewania, klimatu i ryzyk cyfrowych;
- Uczeń rozpoznaje typową sytuację zagrożenia i wskazuje bezpieczne działanie lub źródło pomocy;
- Uczeń wykonuje prostą analizę przypadku lub materiału według instrukcji;
- Uczeń odczytuje najważniejsze informacje ze wskazanego, wiarygodnego źródła.

2 – dopuszczający

- Uczeń z pomocą rozpoznaje podstawowe informacje i zasady bezpieczeństwa objęte zakresem klasy VII;
- Uczeń wskazuje, kiedy należy przerwać ryzykowne działanie i zwrócić się do osoby dorosłej lub specjalisty;
- Uczeń wykonuje prosty element procedury, analizy lub projektu przy wyraźnej instrukcji;
- Uczeń odróżnia w prostym przykładzie zachowanie wspierające zdrowie od wyraźnie ryzykownego.